యెల్లంపల్లి, మిడ్ మానేరు నిర్వాసితుల హక్కుల కోసం

ధర్నా

యెల్లంపల్లి, మిడ్ మానేరు ప్రాజెక్టు ముంపు గ్రామాల ప్రజలకు పూర్తిస్థాయిలో నష్టపరిహారం, పునరావాసం కల్పించిన తరువాతే ప్రాజెక్టు పనులు కొనసాగించాలి అన్న డిమాండుతో ఆగష్టు 25వ తేదీ శనివారం ఉ॥గం.9.00ల నుండి కరీంనగర్ కలెక్టర్ కార్యాలయం ముందు జరిగే ధర్నాను జయప్రదం చేయవలసిందిగా ప్రజలను కోరుతున్నాం.

ఎప్పటి నుండో హామీలుగా ఉన్న యెల్లంపల్లి, శ్రీరాంసాగర్ వరద కాలువ (అందులో భాగమైన మిడ్ మానేరు ప్రాజెక్టు) ఇన్నాళ్లుగా కార్యరూపం తీసుకుంటున్నందుకు సంతోషించడం సహజం. అయితే ఒకరి సంతోషం మరొకరి విచారం కాకూడదు. విషాదం అసలే కాకూడదు. దేశ అభివృద్ధి అన్నా, రాష్ట్ర అభివృద్ధి అన్నా, తెలంగాణ ప్రాంత అభివృద్ధి అన్నా, అక్కడ బతికే వారందరి అభివృద్ధిగా అర్థం చేసుకున్నప్పుడే అది న్యాయమైన భావన అనిపించుకుంటుంది. ప్రాజెక్టులు కడితే జీవన పరిస్థితులు మెరుగవుతాయి, ఉపాధి అవకాశాలు పెరుగుతాయి, ఆదాయాలు పెరుగుతాయి అని భావిస్తాం. అందుకే వాటిని ఆహ్వానిస్తాం. వాటి వల్ల వచ్చే మార్పును అభివృద్ధి, ప్రగతి అంటాం. అయితే ప్రాజెక్టులకు భూములు కావాలి. పెద్ద ప్రాజెక్టులకు పెద్దమొత్తంలో కావాలి. భూములను ప్రాజెక్టు కోసం అప్పగించినపుడు వాటిపైన ఆధారపడి బ్రతుకుతున్న ప్రజలు తమ జీవనాధారాన్ని కోల్పోతారు. అందులో పట్టా భూములన్న రైతులుంటారు. ప్రభుత్వ భూమిలో అసైన్‌మెంట్ లేక లావోణి (డి-ఫారం) పట్టా పొందిన భూమిలేని పేదలు ఉంటారు. రైతుల భూములలో కూలీ చేసుకొని బతికే రైతు కూలీలుంటారు. ప్రభుత్వం బంజర్లలో తాటిచెట్ల కల్లుగీసి అమ్ముకునే గీత కార్మికులు, పశువులను మేపుకొని బతికే పశువుల కాపర్లు, రాళ్లు కొట్టి బతికే వడ్డెరలు, వాగులలో, కుంటలలో చేపలు పట్టుకొని బతికే మత్స్యకారులు, బట్టలుతుక్కొని బతికే రజకులు ఉంటారు. భూములు ప్రాజెక్టుకు అప్పగిస్తే ఈ ప్రజలంతా తమ జీవనాధారాన్ని కోల్పోతారు. ఈ ప్రజానీకం జీవితాలను, జీవన మార్గాలను కాపాడే పథకం ప్రాజెక్టు రచనలో భాగం అయినప్పుడే దానిని నిజమైన అభివృద్ధి అనగలం. అదేమీ లేకుండ ప్రాజెక్టులు కట్టేసి కొన్ని వందల, లేక వేల కుటుంబాల జీవనాధారాన్ని తొలగించి దేశాన్ని అభివృద్ధి చేశామంటే అంగీకరించడానికి వీలు లేదు. జీవనాధారం కోల్పోయేవాళ్లలో స్వంత ఆస్తి ఉన్న రైతులకు మాత్రమే భూసేకరణ చట్టం కింద కొంత నష్టపరిహారం దక్కుతుంది. అయితే ఆ నష్టపరిహారం మళ్లీ అంత భూమి కాదు కదా, అందులో సగం భూమి కొనుక్కోవడానికి కూడా సరిపోదు. యెల్లంపల్లి ప్రాజెక్టు ముంపు గ్రామాలు రామగుండం ప్రాంతాలలో ఉన్నాయి. రిజిస్ట్రేషన్ ధర ప్రకారమయితే అక్కడ ఎకరం భూమి ధర 60,000 రూపాయలు మించి లేదు. ఆ మొత్తం తీసుకొని పెంపుదల కోసం కోర్టులో కేసువేసి సంవత్సరాల తరబడి కొట్లాడే ఓపిక లేని వారు ప్రభుత్వంతో ఒప్పందానికి వచ్చి కోర్టుకు పోమ్మని హామీ ఇచ్చి 60,000 రూపాయల కంటే ఎక్కువ నష్టపరిహారం ఒకేసారి తీసేసుకోవచ్చు. దానికి ఒప్పుకోవడానికి ఇష్టపడినట్టయితే రెండు పంటలకు నీటి వసతి ఉన్న భూమికి ఎకరానికి 1,60,000 రూపాయలు, ఒక పంటకు శ్రీరాంసాగర్ కాలువ నీళ్లొచ్చే భూమికి 1,50,000 రూపాయలు, మెట్టకు 90,000 రూపాయలు ఇవ్వడానికి ప్రభుత్వం ఒప్పుకుంది. ఇది చాలదనీ, అదే మండలంలో ఇతర గ్రామాలలో చెరువు క్రింద భూములు ఎకరం 2,50,000 రూపాయలకు పోతున్నాయని ముంపు గ్రామాల రైతులు ఎన్నిసార్లు మొరపెట్టుకున్నా ప్రభుత్వం లెక్కపెట్టలేదు. ఇచ్చింది తీసుకో, లేకపోతే 60,000 తీసుకొని ఒక దశాబ్ధకాలం కోర్టులచుట్టూ తిరుగు అనేది ప్రభుత్వం సమాధానం. నిజానికి ఆ 1,60,000 కూడా రైతు దగ్గర మిగలవు. మన గ్రామాలలో భారీగా అప్పుపడని రైతులెవరూ లేరు. అందులోనూ మన రాష్ట్రంలో ప్రత్యేకత ఏమిటంటే ప్రభుత్వ బ్యాంకులు లేక సహకార సంఘాల వద్దకంటే ప్రైవేట్ వ్యక్తుల వద్ద చేసే అప్పులే ఎక్కువ. రైతు ఊరిలో ఉంటే వ్యవసాయం చేస్తున్నంత కాలం అప్పుల వాళ్లు పెద్దగా ఒత్తిడి పెట్టకపోవచ్చుమ గానీ భూములు అప్పగించి ఊరు విడిచిపెట్టి అప్పు చేసి వెళ్లిపోతాడని తెలిస్తే బాకీ మొత్తం తీర్చి పొమ్మంటారు. ఆపని కూడా చేస్తే ఇక మిగిలే దానితో కోల్పోయిన భూమిలో నాల్గవ వంతు కూడా ఎక్కడా కొనుక్కోలేరు.

ఇలా లావోణి పట్టా (అసైన్‌మెంట్, లేక డి-ఫారం) ఉన్నవారి విషయంలో ఒక విధానమేదీ అమలులో లేదు. స్వంత భూమి ఉన్న రైతులకు ఏ లెక్కన నష్టపరిహారం ఇస్తారో అదే లెక్కన అసైన్‌మెంట్ భూమి ఉన్నవారికే ఇవ్వాలని మన రాష్ట్ర హైకోర్టు ఏడుగురు జడ్జిల బెంచి తీర్పు ఇచ్చింది. దానిని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం సుప్రీం కోర్టులో సవాలు చేసి స్టే తీసుకుంది. ఇప్పుడొక విధానమంటూ లేదు. ఎట్టాగయినా భూమి స్వాధీనం చేసుకోవాలనుకున్న చోట డి-ఫారం పట్టా ఉన్న వారికి కూడా పూర్తిస్థాయి నష్టపరిహారం ఇస్తామన్న హామీని ఎరగా చూపిస్తున్నారు. అయినా ఇచ్చింది మాత్రం ఎక్కడా లేదు. వేరే చోట్ల ఏమీ మాట్లాడటం లేదు. ఎల్లంపల్లి ముంపు గ్రామమైన మురుమూరులో 300 మంది దాకా అసైన్‌మెంట్ భూములున్నవారు ఉన్నారు. మిడ్ మానేరు ముంపు గ్రామమైన కొదురుపాకలో అసైన్‌మెంట్ భూమి 1000 ఎకరాల దాకా ఉంది. చీర్లవంచలోనూ 600 ఎకరాల దాకా ఉంది. ఈ ప్రజలంతా రేపు ఏమవుతారు? వారి భవిష్యత్తుకు ఏ హామీ లేకుండా ఖాళీచేసి పొమ్మంటే ఎక్కడికి పోవాలి? ఎందుకు పోవాలి?

ఎల్లంపల్లికి రెండు వైపులా ముంపు గ్రామాలున్నాయి. అటు అదిలాబాద్ జిల్లాలో, ఇటు కరీంనగర్ జిల్లాలో భూములన్నీ ఒకే రకమైనవి, వేసే పంటలూ ఒకే రకమైనవే. అయితే ఆదిలాబాద్ జిల్లాలోని ముంపు గ్రామాల వారు పట్టుదలగా ఉద్యమం చేయగా వారికి ప్రభుత్వం ఎకరానికి 1,80,000 ఇవ్వడానికి సిద్ధపడుతున్నది. కరీంనగర్ జిల్లా రైతులకు మాత్రం 1,60,000 రూపాయలేనట. ఈ వివక్షకు హేతుబద్ధమైన కారణం ఏమైనా ఉందా? ఒక లక్షా ఎనభైవేలయినా అరవై వేలయినా అంత భూమి మళ్లీ కొనుక్కోలేరనేది నిజమే అయినా అతి తక్కువలోనూ ఎక్కువ ఆందోళన చేసిన వారికి కొంచెం ఎక్కువ ఇవ్వడం ఏం చెప్తుంది? ఈ ప్రభుత్వం తనంతట తాను న్యాయం చేయదు, మీరు ఎంత ఒత్తిడి పెడితే అంత చేస్తుంది అనేనా? అట్లా అయితే ఆందోళన కారులను అణిచి వేయడానికి చేయగల ప్రయత్నాలన్నీ ఒక పక్క చేస్తూ వాళ్లవల్లనే ఇతర రైతులకు నష్టం జరుగుతున్నదని ఇతరులను రెచ్చగొడుతూ, ఏ ఆందోళన చేయనివారికి మొండి చేయి చూపించే కుతంత్రాన్ని ఏమనాలి?

త్రిప్పిచూడుము...

పాలన కుతంత్రాలమయం కాబట్టే 'భూమికి భూమి' అన్న నినాదం నిర్వాసితుల నుంచి ప్రపంచ వ్యాప్తంగా ముందుకొస్తున్నది. ఎంత భూమి తీసుకుంటారో ఎటువంటి భూమి తీసుకుంటారనో అంత భూమి, అటువంటి భూమి అందరికీ ఒకే చోట, సామాజిక బంధాలు తెగకుండా, కల్పించండి అన్న డిమాండ్ ఇవ్వాళ వస్తున్నది. అది ఆచరణ సాధ్యం కాని చోట వేరే ఏ రూపంలోనైనా నిర్వాసితుల జీవన ప్రమాణం పడిపోకుండా ఉండేటట్లు వారికి పునరావాసం కల్పించాలి. కానీ మన దేశంలో అటువంటి విధానమేదీ లేకుండానే ప్రాజెక్టులు కట్టేస్తున్నారు. 'అభివృద్ధి' సాధించేస్తున్నారు. మిడ్ మానేరు ముంపు గ్రామాలయిన వ్యవసాయం చేసుకొని బతుకుతున్నారు. చేతిలో నాలుగు రాళ్లు పెట్టి వారినక్కడి నుండి తరిమేస్తే వేలాది ఆ ప్రజానీకం ఏమవుతారని ప్రభుత్వం అనుకుంటున్నది? ఎకరానికి 6 లక్షల రూపాయలిస్తే తప్ప అంత భూమి మళ్ళీ దొరకదని వాళ్లు ప్రభుత్వాన్ని అడగగా, ఎకరానికి 2 లక్షల 10వేలు ఇవ్వడానికి మాత్రమే ప్రభుత్వం ఒప్పుకుంది. ఇక భూమిలేని పేదలకు నష్టపరిహారం, ఊరందరికీ వేరొక చోట ఉమ్మడి పునరావాసం కల్పించే దిశగా 2005 సంవత్సరంలో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నీటి పారుదల శాఖ ద్వారా జీ.వో.నెం.68ని జారీ చేసింది. దీనికి సహాయ పునరావాస విధాన పత్రం అని పేరు పెట్టారు. దీని అమలు కోసం జరగవలసిన ఏ పనీ ఎల్లంపల్లి ముంపు గ్రామాలలో గానీ మిడ్ మానేరు ముంపు గ్రామాలలో గానీ జరగలేదు. వివిధ వృత్తులు చేసుకొని బతికేవారి జాబితా తయారు చేయాలి. దానిని గ్రామ పంచాయితీలో ప్రదర్శించి అభ్యంతరాలు ఆహ్వానించి వాటిని పరిశీలించి తుది రూపం ఇవ్వాలి. వ్యవసాయ కూలీలకు 750 రూపాయల కనీస వేతనాన్ని ఇతర వృత్తులవారికి 625 రోజుల కనీస వేతనాన్ని నగదు రూపంలో చెల్లించాలి. దీని మొట్టమొదటి మెట్టయిన జాబితా తయారీ కూడా ఇప్పటి దాకా ఏ ఊరిలోనూ జరగలేదు. అసలు ఈ పనులు చేయడానికి నియమించవలసిన జాయింట్ కలెక్టర్ హోదా గల అధికారి (అడ్మినిస్ట్రేటర్) నియామకమే జరిగిన దాఖలాలు లేవు.

ముంపు గ్రామాల వారు చెట్టుకొకరూ పుట్టకొకరూ చెదిరిపోకుండా ఒకే చోట ఉండదలచుకున్నట్టయితే ఈ అడ్మినిస్ట్రేటర్ వారిని కూర్చోబెట్టి వారి అభిప్రాయం తీసుకొని అన్ని వసతులూ గల పునరావాస గ్రామాన్ని తయారు చేయడానికి తగు చర్యలు తీసుకోవాలి. దారిద్ర్య రేఖకు దిగువన ఉన్నవారిని మినహాయించి మిగిలిన వాళ్లు తమ ఇల్లు తామే కట్టుకోవాలి గానీ గ్రామానికి లే అవుట్ వేసి, రోడ్లు, చెట్లు, నీళ్లు, పంచాయితీ భవనం, స్కూలు వగైరా తయారు చేసి ఆదర్శగ్రామంగా తీర్చి దిద్దే బాధ్యత ప్రభుత్వానిదే.

యెల్లంపల్లి ముంపు గ్రామాలకు సంబంధించి ఈ ప్రయత్నమేదీ మొదలయిన దాఖలాలు లేవు. మిడ్ మానేరు ముంపు గ్రామాల విషయంలో కొంత మొదలయింది గానీ నిర్వాసితుల ఇష్టాయిష్టాలతో ప్రమేయం లేకుండా అధికార్లు తమ నిర్ణయాలు వారిపైన రుద్దే ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. చీర్లవంచ గ్రామవాసులకు ముంపుకు గురికాగా ఆ ఊరి భూమిలో ఇంకా మిగిలిన దానిలోనే పునరావాసం ఇస్తామని అంటున్నారు. ఎట్లాగూ గ్రామం ఖాళీ చేసిపోయేటట్లయితే సిరిసిల్ల-కరీంనగర్ రహదారిపైన, వీలయితే కరీంనగర్‌కు దగ్గరగా, పునరావాస గ్రామం నిర్మించినట్లయితే పిల్లలను చదివించుకొని కరీంనగర్‌లో ఏదయినా వ్యాపకం చూసుకొని బతుకుదామని గ్రామస్తుల ఆలోచన. పునరావసం సంగతి నిర్వాసితులను సంప్రదించి నిర్ణయించాలని జీవో 68లో చెప్పిన సూత్రాన్ని మరిచిపోయిన అధికార్లు వారిని బలవంతపెడుతున్నారు. ఈ బాధ్యత అప్పగించబడ్డ అధికారి చీర్యలవంచకే చెందిన భూస్వామ్య కుటుంబీకుడు. అతను అధికారిలాగా కాక ఊరి దొరలాగా వ్యవహరిస్తున్నాడన్నదే రైతుల అభియోగం. ఒక్కమాటలో చెప్పాలంటే 'అభివృద్ధికి బలవుతున్న ప్రజలను ప్రభుత్వం లెక్కలోకి రాని వారిగా భావిస్తూ వారి సమస్యలనూ, భయాలనూ, ఆకాంక్షలనూ హేళన చేస్తూ ప్రాజెక్టులు కట్టుకుంటూ పోతున్నది ప్రజల జీవితాల మెరుగుదలకూ తెలంగాణ ప్రాంత అభివృద్ధికీ ఈ ప్రాజెక్టులు అవసరం అని ఎంతగా ఆరాటపడి సాధించుకున్నామో అంతే పట్టుదలగా నిర్వాసితుల హక్కులకు అండగా నిలబడదామని కరీంనగర్ జిల్లా ప్రజలందరికీ మా విజ్ఞప్తి.

- యెల్లంపెల్లి, మిడ్ మానేరు ప్రాజెక్టులలో భూములు కోల్పోయే రైతులకు భూమికి భూమి లేదా దానికి సమానంగా నష్టపరిహారం ఇవ్వాలి
- లావోణి లేక అసైన్డ్ భూములున్న వారికి పట్టా భూములున్న రైతులకిచ్చినంత నష్టపరిహారం ఇవ్వాలి.
- భూమిలేని కూలీలకూ ఇతర వృత్తులవారికీ జీవో 68 నిర్దేశించిన నష్టపరిహారం ఒక్క పైసా తక్కువ కాకుండా ఇవ్వాలి. ప్రాజెక్టు పనులు ఆపి ఈ వర్గాల జనాభా సర్వే ముగించాలి.
- పునరావాస గ్రామం ఎంపిక నిర్వాసితుల ఆకాంక్షలకు అనుగుణంగా చేపట్టాలి.
- ప్రజలను పురుగులలాగా చూడడం మానేయాలి.

పాల్గొను నాయకులు - సంఘాలు :

డా॥ కె. బాలగోపాల్, డా॥ బుర్రా రాములు, జీవన్ కుమార్ - మానవహక్కుల వేదిక

డా॥ హరగోపాల్ - ఆంధ్రప్రదేశ్ పౌరహక్కుల సంఘం

లతీఫ్ మహ్మద్‌ఖాన్ - సివిల్ లిబర్టీస్ మానిటరింగ్ కమిటీ

పాశం యాదగిరి, డా॥ పల్లె రాజేశం - తెలంగాణ ఐక్య కార్యాచరణ కమిటి

పి.జనార్ధన్ రెడ్డి - పౌర స్పందన వేదిక   దేశిని చిన్న మల్లయ్య - తెలంగాణ రైతాంగ సేవా సమితి

సారంపల్లి మల్లారెడ్డి - ఆంధ్రప్రదేశ్ రైతు సంఘం (సి.పి.యం)   మర్రి వెంకటస్వామి - సి.పి.ఐ.

డా॥ రఘునందన్ - యెల్లంపల్లి ప్రాజెక్టు ముంపు గ్రామాల పరిరక్షణ సమితి

లింగంపల్లి శంకర్ - మిడ్ మానేరు ముంపు గ్రామాల ఐక్యవేదిక   ప్రేమ్‌చంద్ - కృషి స్వచ్ఛంద సేవా సంస్థ

బొగె రాజారాం, యం. బాపయ్య, మన్నె అనంతరాజు - ఆంధ్రప్రదేశ్ అంబేద్కర్ యువజన సంఘం

ఏనుగు మల్లారెడ్డి - తెలంగాణా టీచర్స్ ఫోరం   లక్ష్మీనారాయణ - తెలంగాణ జర్నలిస్టు ఫోరం

గోపు లింగారెడ్డి - తెలంగాణ విద్యావంతుల వేదిక   బెల్లయ్య నాయక్ - లంబాడా హక్కుల పోరాట సమితి

తోట రాములు - తెలంగాణ సంఘర్షణ సమితి   లక్ష్మణ్ - బహుజన కమ్యూనిస్టు పార్టీ

నిర్వహణ : మానవ హక్కుల వేదిక - కరీంనగర్, ఆదిలాబాద్ జిల్లాల కమిటీ

ప్రచురణ కర్తలు : వి.సుధాకర్ రెడ్డి, అధ్యక్షులు - ఎం.డి. అన్వర్, ప్రధాన కార్యదర్శి   ప్రతులు : 2,000 కాపీలు